

Briffiad

Rôl Meddyginiaethau – Gweld y Darlun Cyflawn

- Mae ymagwedd seiliedig ar dystiolaeth at fynd i'r afael â chlefydau cronig, yn cynnwys defnyddio meddyginiaethau, yn sylfaenol i lwyddiant *Cynllun Oes*.
- Gall defnydd effeithlon o feddyginiaethau modern fod â rôl effeithlon wrth ateb anghenion gofal iechyd Cymru.
- Mae angen i ni edrych ar holl gostau a buddion meddyginiaethau, nid dim ond ar y gost.

Mae'r ddogfen hon yn seiliedig ar adroddiad gan y Swyddfa Economeg Iechyd a gyhoeddwyd ym mis Tachwedd 2006 "Iechyd a'r Defnydd o Feddyginiaethau yn y DU: golwg o Gymru". Mae'r adroddiad hwn yn archwilio defnydd presennol meddyginiaethau yng Nghymru o gymharu gyda gweddill y DU.

Mynd i'r afael â chyflyrau cronig – meddyginiaethau â rôl allweddol

Galwyd cyflyrau cronig – megis asthma, diabetes, clefyd y galon a chlefydau'r ysgyfaint yn "her gofal iechyd y 21ain ganrif".

Mae gan Gymru un o'r lefelau uchaf o gyflyrau cronig yn y Deyrnas Unedig, gyda thraean o oedolion yn dweud fod ganddynt o leiaf un cyflwr. Mae dau brif reswm am hyn; etifeddiaeth ein hanes diwydiannol, gyda lefelau uchel iawn o afiechydon yr ysgyfaint er enghraifft; a phoblogaeth sy'n heneiddio. Mae cyflyrau cronig yn digwydd amlaf mewn pobl hyn, a Chymru sydd â'r ganran uchaf o bobl dros 65 oed ym Mhrydain. Bydd newid demograffig yn golygu y bydd mwy o bobl gyda chyflyrau cronig yn doddi pwysau pellach ar gostau gofal iechyd yng Nghymru.

- Mae afiechyd anadlol yn cyfrif am 28.5% o ymweliadau cleifion yng Nghymru at eu meddyg teulu.
- Amcangyfrifir fod cyflyrau cronig yn cyfrif am hyd at 80% o holl ymgynghoriadau gyda meddygon teulu a 60% o ddyddiau gwely mewn ysbytai.

Yn y sefyllfa hon, mae *Cynllun Oes* yn galw am ymagwedd newydd at gyflyrau tymor hir yn seiliedig ar reolaeth afiechyd cronig.

Mae gan feddyginiaethau rôl allweddol i'w chwarae wrth reoli cyflyrau cronig, gan wella ansawdd bywyd i gleifion. Dengys canllawiau gwerthuso technoleg NICE rôl meddyginiaethau modern

mewn amrediad o afiechydon cronig, yn cynnwys:

- Arthritis gwynegol (etanercept a infliximab)
- Sgitsoffrenia (gwrth-seicotig annodweddiadol)
- Diabetes Math 2 (gliitazones)
- Epilepsi mewn plant (cyffuriau mwy newydd)
- Statinau ar gyfer atal digwyddiadau cardiofasgwlaidd

Dengys tystiolaeth o'r Unol Daleithiau fod rheolaeth meddyginiaethau yn ganolog wrth fynd i'r afael â chyflyrau cronig. Mae Kaiser Permanente, darparrydd gofal iechyd blaenllaw yn yr Unol Daleithiau, yn adnabyddus am eu canolfannau galw fferyllfa sy'n sicrhau fod cleifion yn cael y gefnogaeth maent ei angen i gael y budd mwyaf o'u meddyginiaethau.

Meddyginiaethau – ffocws ar y darlun cyfan, nid dim ond y gost

Mae cost meddyginiaethau a chyffuriau newydd yn flaenllaw iawn yn llygad y cyhoedd ar hyn o bryd.

Mae gwariant ar feddyginiaethau fel cyfran o gyfanswm gwariant y GIG ychydig yn uwch yng Nghymru nag yn Lloegr a'r Alban. Ond mae'r gyfran ar draws y DU wedi gostwng mewn blynyddoedd diweddar wrth i gyllideb gynhwysfawr y GIG godi'n gyflymach na'r bil meddyginiaethau. Dengys ffigurau o'r Swyddfa Economeg Iechyd i gyfanswm gwariant y llywodraeth ar y GIG yng Nghymru godi gan 40% rhwng 1999 a 2004, gyda chostau staff yn cynyddu gan tua 35% a'r gwir wariant ar feddyginiaethau yn codi gan 26%.

Fel mewn rhannau eraill o'r DU, cafodd y cynnydd hwn yng Nghymru ei achosi i raddau helaeth gan gynydd mewn rhagnodi meddyginiaethau cymharol cost isel. Pan ddaw i feddyginiaethau newydd, mae lefel rhagnodi yn y DU yn isel o gymharu gyda chenhedloedd eraill sydd wedi'i diwydiannu. Mae'r defnydd ychydig yn uwch yng Nghymru nag ar gyfer y DU drwyddi draw.

Mae'n hollbwysig y defnyddir cyllid y GIG yn ddoeth ac yn effeithiol. Ond yr hyn sydd yr un mor bwysig yw'r dystiolaeth a ddefnyddir wrth benderfynu. Yn achos meddyginiaethau mae'n hanfodol peidio gweld gwariant ar ei ben ei hunan, ond ystyried effaith gyffredinol y dechnoleg ar y system gofal iechyd, gan roi ystyriaeth i ffactorau megis gwelliannau mewn canlyniadau cleifion neu gynilon o gyllideb ehangach y GIG. Yn gryno, pan ddaw'n fater o asesu manteision ac anfanteision meddyginiaethau, mae angen i ni edrych ar y darlun cyfan, nid dim ond ar y gost.

Astudiaethau Achos:

Gwrth-seicotig Annodweddiadol:

Er y disgwylir cynnydd yn y bil meddyginiaethau, mae'n debygol y bydd arbedion cost cyffredinol fel y gostyngir arosiadau cleifion mewn ysbyty. O gofio mai gwelyau ysbyty yw rhan ddrutaf y system gofal iechyd, ar tua £2000 yr wythnos, mae potensial am arbedion sylweddol ar yr un pryd â gwell gofal cleifion.

Diabetes:

Medrir priodoli tua 9% o wariant y GIG i ddiabetes. Gall gwelliannau mewn rheoli clefyd arwain at arbedion yng nghost inswlin, gwella canlyniadau, arafu gwaethygiad a gostwng costau cyffredinol. Un amcangyfrif yw y medrai gwell rheolaeth o ddiabetes Math 2 fod wedi arbed hyd at 33,000 o ddyddiau gwely ysbyty yng Nghymru yn 2005.

Clefyd Coronaidd y Galon:

Mae mynd i'r afael yn effeithlon â chlefyd coronaidd y galon yn golygu buddsoddi mewn meysydd megis hybu iechyd ac atal ysmegu, sy'n dda i gleifion ac sy'n gost-effeithlon iawn. Ond mae gan feddyginiaethau hefyd rôl i'w chwarae, yn arbennig statinau, sy'n arwain at ostyngiadau mewn angina, strôc a thrawiadau ar y galon. Dengys ffigurau ar gyfer Lloegr ar gyfer 2005 y gwariwyd £730 miliwn ar statinau, ond amcangyfrifir i hynny arbed 9,700 o fywydau. Yng Nghymru, mae ymchwil gan NERA yn amcangyfrif fod statinau wedi arbed 3,000 o fywydau a 112,000 o ddyddiau gwely dros 5 mlynedd.

Casgliad:

Mae ymagwedd seiliedig ar dystiolaeth at fynd i'r afael â chlefyd cronig, yn cynnwys defnyddio meddyginiaethau newydd a meddyginiaethau sydd wedi sefydlu eu hunain, yn allweddol i ostwng derbyniadau ysbyty a gwella canlyniadau iechyd. Wrth asesu manteision ac anfanteision meddyginiaethau, fel mewn llawer o bethau eraill, mae angen i ni fod yn sicr ein bod yn canolbwyntio ar y darlun cyfan:

"Mae adroddiad OHE yn dangos sut y gall meddyginiaethau newydd a blaengar gynnig gwerth da am arian, gwell rheolaeth clefyd yn ogystal â buddion economaidd oherwydd gostyngiad mewn arosiadau cleifion mewn ysbyty a chostau cymdeithasol cysylltiedig. Mae gan Gymru ar hyn o bryd batrwm o lawer o ragnodi ar feddyginiaethau hyn, cost isel. Credwn fod yr adroddiad yn dangos yr angen am adolygiad cynhwysfawr o ddefnydd meddyginiaethau yng Nghymru er mwyn sicrhau y gwneir y defnydd gorau oll o gyllidebau rhagnodi."

Dr. Rick Greville, Cyfarwyddwr, ABPI Cymru

"Mae defnydd a rheolaeth meddyginiaethau modern, ymgyfraniad gweithgar fferyllwyr wrth weithio gyda chleifion a rhan deunydd fferyllol wrth drin ac adfer cleifion, oll yn hollbwysig i gyflawni'r hyn a elwir yn 'ddifidend moderneiddio' a gwelliant cyffredinol yn iechyd a lles pobl Cymru."

Mike Ponton, Confederasiwn GIG Cymru

I gael copi o adroddiad y Swyddfa Economeg Iechyd, cysylltwch â ABPI Cymru ar 02920 454297 neu wales@abpi.org.uk.

Am ABPI

ABPI yw cymdeithas fasnach cwmnïau yn y DU sy'n ymwneud ag ymchwil, datblygu gweithgynhyrchu a chyflenwi meddyginiaethau a ragnodir drwy'r GIG. Mae Grwp Diwydiant Cymru yn gynghrair o aelodau ABPI. Ei rôl yw cynyddu dealltwriaeth o'r diwydiant fferyllol, cymryd rhan mewn dialog a gweithio mewn partneriaeth i wella iechyd a lles. I gael manylion cysyllter â wales@abpi.org.uk

Am Confederasiwn GIG Cymru

Mae Confederasiwn GIG Cymru yn cynrychioli'r sefydliadau sy'n rhan o'r GIG yng Nghymru. Mae pob ymddiriedolaeth iechyd a bwrdd iechyd lleol yn aelodau. Mae'n rhan o Gonffederasiwn GIG y Deyrnas Unedig. I gael gwybodaeth bellach gweler www.welshconfed.org.

Gwybodaeth Bellach:

CHD and Diabetes in Wales: Meeting the Challenges, NERA/ABPI, Rhagfyr 2006

O'r Rockies I'r Rhondda, Confederasiwn GIG Cymru.

www.welshconfed.org/reso/1776/image/Rockies%20to%20Rhondda%20summary%20Welsh.PDF

Mynd i'r afael a chyflyrau cronig: cyflenwi budd deublyg, Confederasiwn GIG Cymru

www.welshconfed.org/reso/1776/image/Chronic%20Conditions%20W.pdf